

GUIDANCE
GROUP

GUIDANCE GROUP

Mob. No. 9029060366

प्रश्नप्रत्रिका क्रमांक

202301

2023

Code : Y01

BOOKLET NO.

वेळ : 1 (एक) तास

Paper No. 01

पंचायत राज सराव परीक्षा

एकूण प्रश्न : 100

एकूण गुण : 100

- 1 महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियमबाबत काय करे नाही ?
(अ) या अधिनियमाला महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम 1961 म्हणतात.
(ब) तो संपूर्ण महाराष्ट्राला लागू आहे.
(क) तो ग्रेटर मुंबईला लागू नाही.
पर्यायी उत्तरे :
1) (अ) 2) (ब) 3) (क) 4) वरीलपैकी कोणतेही नाही.
- 2 महानगर क्षेत्र नियोजन समिती संदर्भात खालील विधाने लक्षात घ्या.
(अ) या समित्यांची रचना आणि सदस्यांच्या निवडीची पद्धत ठरविण्याचा अधिकार राज्य शासनाला असतो.
(ब) या समित्यावर केंद्र शासन, राज्य शासन आणि इतर संस्थांना प्रतिनिधित्व देण्यासाठी राज्य शासन तरतूद करू शकते.
वरीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे ?
1) फक्त (अ) 2) फक्त (ब) 3) दोन्ही 4) वरीलपैकी नाही.
- 3 खालील विधानांचा विचार करा :
(अ) महाराष्ट्रातील ग्रामपंचायत सरपंच पदाचा कार्यकाल 5 वर्षांचा असतो.
(ब) महाराष्ट्रातील ग्रामपंचायत उपसरपंच पदास आरक्षण असते.
वरीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?
1) दोन्ही बरोबर 2) फक्त (अ) 3) दोन्ही चूक 4) फक्त (ब)
- 4 पुढील विधाने पहा :
(अ) प्रत्येक जिल्हा परिषदेला राज्य शासनाने नेमणूक केलेला एक मुख्य कार्यकारी अधिकारी असतो.
(ब) जर एखाद्या जिल्हा परिषदेने मुख्य कार्यकारी अधिकारीस परत घेण्याकरता दोन - तृतीयांश मताधिक्याने कळविल्यास तसे करणे राज्य शासनास भाग पडते.
पर्यायी उत्तरे :
1) (अ) बरोबर, (ब) नाही 2) (ब) बरोबर (अ) नाही 3) दोन्ही बरोबर 4) न (अ) न (ब) बरोबर
- 5 खालील विधानांचा विचार करून योग्य विधान / ने ओळखा.
(अ) पंचायत समितीच्या 1/5 सदस्यांनी विशेष सभेची लेखी मागणी केल्यास पंचायत समितीचा सभापती विशेष सभा बोलवितात.
(ब) पंचायत समिती सभापती विशेष सभा न बोलावल्यास विभागीय आयुक्त हे पंचायत समितीची विशेष सभा बोलावतात.
पर्यायी उत्तरे :
1) केवळ विधान (अ) योग्य आहे. 2) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही योग्य आहेत.
3) केवळ विधान (ब) योग्य आहे. 4) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही अयोग्य आहेत.
- 6 महानगरपालिका मुदतपूर्व विसर्जित केली असल्यास विसर्जनाच्या दिनांकापासून _ _ _ _ महिन्यांच्या आत निवडणूक घेतली जाते.
1) सहा महिने 2) चार महिने 3) पाच महिने 4) बारा महिने

	1) मुंबई आणि नागपूर	2) मुंबई आणि पुणे	3) मुंबई आणि पिंप्री चिंचवड	4) मुंबई आणि कल्याण
19	पंचायत समितीचे सभापती आपल्या पदाचा राजीनामा कोणाकडे सुपुर्द करतात ?			
	1) गट विकास अधिकारी	2) उप - सभापती	3) जिल्हा परिषद अध्यक्ष	4) जिल्हाधिकारी
20	कोणत्या वर्षी मुंबई महानगरपालिका कायदा पास करण्यात आला आहे ?			
	1) 1858	2) 1865	3) 1888	4) 1887
21	एखादी व्यक्ती एकोपक्षा जास्त प्रभागातून निवडून आल्यास संबंधीत व्यक्तीने निकालापासून _ _ _ _ दिवसांच्या आत एका जागेची निवड करून तसे राज्य निवडणूक आयुक्तास कळवावे.			
	1) 7	2) 5	3) 15	4) 21
22	पंचायत समितीचे कार्यकाल पूर्ण होण्यापूर्वी विशिष्ट परिस्थितीत विसर्जन करण्याचा अधिकार कोणाला आहे ?			
	1) केंद्रीय निवडणूक आयोग	2) राज्य निवडणूक आयोग	3) विभागीय आयुक्तालय	4) राज्य शासन
23	'ब' वर्ग नगरपरिषदेमध्ये सभासद संख्या ही किमान ..... तर कमाल .... इतकी असते.			
	1) किमान - 38, कमाल - 65	2) किमान - 24, कमाल - 37	3) किमान - 17, कमाल - 23	4) किमान - 15, कमाल - 28
24	महानगरपालिका, नगरपालिका आणि क्षेत्र निर्मितीचा अधिकार कोणाला आहे ?			
	1) केंद्र सरकार	2) राज्य सरकार	3) विभागीय आयुक्त	4) जिल्हाधिकारी
25	महानगर पालिकेची महिन्यात किमान .... इतकी सर्वसाधारण सभा घेणे आवश्यक आहे.			
	1) एक	2) दोन	3) तीन	4) यापैकी नाही.
26	मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम कोणत्या वर्षी पास करण्यास आला होता ?			
	1) 1956	2) 1957	3) 1958	4) 1960
27	खालील विधानांचा विचार करून योग्य पर्याय निवडा.			
	(अ) चौऱ्याहत्तरावी घटना दुरुस्तीने 'नगरपंचायती' या शीर्षकाखाली 'भाग 9 - अ' हा भारतीय राज्यघटनेत समाविष्ट करण्यात आला आहे.			
	(ब) भारतीय राज्यघटनेच्या 'भाग 9 - अ' मध्ये 243 - पी ते 243 - झेड जी कलमांचा समावेश आहे.			
	(क) चौऱ्याहत्तराव्या घटना दुरुस्तीची अमंलबजावणी भारत सरकारने 1 जून 1993 पासून केली आहे.			
	पर्यायी उत्तरे :			
	1) केवळ विधान (अ) योग्य आहे.	2) केवळ विधान (ब) आणि (क) योग्य आहे.		
	3) केवळ विधान (अ) आणि (क) योग्य आहे.	4) वरील सर्व विधाने योग्य आहेत.		
28	प्रत्येक महानगरात 'क्षेत्र विकास आराखडा' तयार करण्यासाठी कोणती समिती असते ?			
	1) जिल्हा नियोजन समिती	2) जिल्हा स्थायी समिती	3) जिल्हा भु - संपादन समिती	4) महानगर नियोजन समिती.
29	भारतीय राज्यघटनेच्या कितव्या भागात ग्रामपंचायतीचा उल्लेख आहे ?			
	1) पहिल्या	2) दुसऱ्या	3) तिसऱ्या	4) चौथ्या
30	जिल्हा परिषदेमधील वर्ग - 3 आणि वर्ग - 4 कर्मचाऱ्यांची नेमणूक कोण करतो ?			
	1) जिल्हाधिकारी	2) अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	3) मुख्य कार्यकारी अधिकारी	4) अतिरिक्त कार्यकारी अधिकारी.
31	महाराष्ट्र राज्यात जिल्हा परिषदेचे कार्य प्रत्यक्षात कोणत्या वर्षी सुरू झाले होते ?			
	1) 1 मे 1962	2) 1 मे 1961	3) 1 मे 1960	4) 1 मे 1958
32	खालील विधानांचा विचार करून योग्य विधान/विधाने ओळखा.			
	(अ) उपमुख्य कार्यकारी हा जिल्हा परिषदेचा सचिव असतो.			
	(ब) जिल्हा परिषदेच्या सदस्यांचा कार्यकाल हा जिल्हा परिषदेच्या पहिला सभेच्या तारखेपासून सुरू होतो.			
	(क) जिल्हा परिषद सदस्य जिल्हा परिषदेच्या परवानगीशिवाय जिल्हा परिषदेच्या सभास लागोपाठ बारा महिने गैर हजर असल्यास त्यांचे सदस्यत्व रद्द होते.			
	पर्यायी उत्तरे :			
	1) फक्त विधान (अ) योग्य आहे	2) फक्त विधान (ब) योग्य आहे		
	3) फक्त विधाने (ब) आणि (क) योग्य आहे	4) वरील सर्व विधाने योग्य आहे		
33	नगरपरिषदेचा प्रशासकीय प्रमुख कोणाला म्हणतात ?			
	1) जिल्हाधिकारी	2) अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	3) नगराध्यक्ष	4) मुख्याधिकारी
34	अशोक मेहता समितीने भारतातील पंचायत राज विषयक आपला अहवाल केंद्र शासनाकडे कोणत्या वर्षी सादर केला होता ?			
	1) 1984	2) 1978	3) 1974	4) 1981

- 35 जिल्हा परिषदेच्या अध्यक्ष आणि उपाध्यक्षाचा कार्यकाल किती वर्षांचा असतो ?
1) 5 वर्ष 2) 3 वर्ष 3) 3.5 वर्ष 4) 2.5 वर्ष
- 36 खालीलपैकी कोणता दिवस 'भारतीय पंचायत राज दिन' म्हणून साजरा केला जातो ?
1) 28 जून 2) 10 ऑगस्ट 3) 24 एप्रिल 4) 14 नोव्हेंबर
- 37 एखाद्या नगरपालिकेचा सदस्य अपात्र ठरल्यानंतर एक महिन्याच्या आत मुख्यधिकारी अपात्रतेचा अहवाल कोणाला सादर करतील ?
1) उप जिल्हाधिकारी 2) जिल्हाधिकारी 3) विभागीय आयुक्त 4) राज्यशासन
- 38 औद्योगिक नागरी प्राधिकरणाची रचना कशी असते ?
(अ) औद्योगिक नागरी प्राधिकरणात एक अध्यक्ष असतो.
(ब) औद्योगिक नागरी प्राधिकरणात 5 (पाच) सदस्य असतात.
(क) औद्योगिक नागरी प्राधिकरणात एका सदस्यांची नियुक्ती 'मुख्यधिकारी' यांच्या कडून होते ?
- पर्यायी उत्तरे :**
1) फक्त विधान (अ) योग्य आहे. 2) फक्त विधान (ब) योग्य आहे.
3) फक्त विधान (क) अयोग्य आहे. 4) विधाने (अ) आणि (क) दोन्ही अयोग्य आहेत.
- 39 खालीलपैकी कोणती वस्ती महानगरपालिका नाही ?
1) नागपूर 2) भिवंडी 3) पुणे 4) बुलढाणा
- 40 73 व्या घटनादुरुस्ती कायदानुसार पंचायत राज संस्थेच्या निवडणूका लढविण्यासाठी कमीत कमी किती वयोमर्यादा आवश्यक आहे ?
1) 25 वर्षे 2) 18 वर्षे 3) 21 वर्षे 4) 30 वर्षे
- 41 कोणामुळे ग्रामीण राजकारणात खुलेपणा आणि पारदर्शकता येण्यास मदत होते ?
1) ग्रामसभा 2) ग्रामसेवक 3) सरपंच 4) ग्रामपंचायत
- 42 तीन लाखांपेक्षा जास्त व सहा लाखापर्यंत शहराची लोकसंख्या असणाऱ्या महानगरात महापालिका सदस्यांची संख्या कमाल _ _ _ _ तर किमान _ _ _ _ असते.
1) कमाल 85 तर किमान 115 2) कमाल 55 तर किमान 85
3) कमाल 115 तर किमान 145 4) कमाल 145 तर किमान 221
- 43 खालीलपैकी कोणत्या शहरात नगरपंचायत नाही ?
1) वैराग 2) आष्टी 3) कळंब 4) हिंगणा
- 44 महानगरपालिकेच्या परिवहन समितीच्या सभापतीची मुदत किती वर्षा करिता असते ?
1) 5 वर्ष 2) 3 वर्ष 3) 2 वर्ष 4) 1 वर्ष
- 45 व्हा.टी.कृष्णमाचारी समिती कोणत्या वर्षी स्थापन करण्यात आली होती ?
1) 1984 2) 1960 3) 1962 4) 1977
- 46 खालील विधानांचा विचार करुन योग्य विधान/विधाने ओळखा.
(अ) 73 व्या घटना दुरुस्तीनुसार ग्रामसभेची स्थापना भारतीय राज्य घटनेत (243-अ) या कलमानुसार झाली आहे.
(ब) 20 लाखापेक्षा कमी लोकसंख्या असलेल्या राज्यात मधल्या पातळीवरील पंचायती स्थापन केल्या जाणार नाहीत. असे (243-ब) या भारतीय राज्य घटनेत नमुद केले आहे.
- पर्यायी उत्तरे :**
1) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही अयोग्य आहेत 2) फक्त विधान (ब) योग्य आहे
3) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही योग्य आहेत 4) फक्त विधान (अ) योग्य आहे
- 47 किमान निम्म्या सदस्यांनी नगर पंचायतीच्या अध्यक्षाकडे उपाध्यक्षाविरुद्ध अविश्वास ठराव करता विशेष सभेची मागणी केल्यास किती दिवसांच्या आत विशेष सभा बोलावली जाते ?
1) 30 दिवस 2) 21 दिवस 3) 7 दिवस 4) 10 दिवस
- 48 राष्ट्रपती खालीलपैकी कोणत्या व्यक्तीची नेमणूक करत नाहीत ?
1) निर्वाचन आयोगाचे अध्यक्ष 2) भारताचे महान्यायवादी 3) पंतप्रधान 4) राज्य लोकसेवा आयोगाचे अध्यक्ष
- 49 खालील विधानांचा विचार करुन योग्य विधान/विधाने ओळखा.
(अ) नगर परिषदेच्या प्रभाग समितीच्या क्षेत्रातील निवडणूक प्रभागाचे प्रतिनिधित्व करणारे नगर परिषद सदस्य असतात.
(ब) नगर परिषदेच्या प्रभाग समितीमध्ये प्रादेशिक क्षेत्राचा प्रभारी अधिकारी नसतो.
- पर्यायी उत्तरे :**
1) फक्त विधान (ब) योग्य आहे 2) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही अयोग्य आहेत

	3) फक्त विधान (अ) योग्य आहे	4) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही योग्य आहेत
50	'मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958' याचे नाव 2012 मध्ये बदलून कोणते ठेवण्यात आले आहेत ?	
	1) बॉम्बे ग्रामपंचायत अधिनियम-1958	2) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम-2012
	3) महात्मा गांधी ग्रामपंचायत अधिनियम-1958	4) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम-1958
51	खालील विधानाचा विचार करून योग्य विधान / ने ओळखा.	
	(अ) छावणीमंडळाचा अध्यक्ष हा निर्वाचीत असावा अशी शिफारस स. का. पाटील यांनी केली आहे.	
	(ब) छावणी मंडळास कर आणि शासकिय अनुदान यामाध्यमातून उत्पादन मिळते.	
	पर्यायी उत्तरे	
	1) फक्त विधान (अ) योग्य आहे.	2) विधाने (अ) आणि (ब) अयोग्य आहेत.
	3) फक्त विधान (ब) योग्य आहे.	4) विधान (अ) आणि (ब) दोन्ही योग्य आहेत.
52	सरपंच आणि उपसरपंच दोघेही ग्रामपंचायत सभेसाठी गैरहजर असतील तर सभेचे अध्यक्ष कोण असतात ?	
	1) ग्रामसेवक	2) तलाठी
	3) उपस्थित संदस्या मधुन एकाची अध्यक्ष म्हणून निवड केली जाते.	4) विस्तार अधिकारी ग्रामपंचायत
53	खालील विधानांचा विचार करून योग्य विधान / ने ओळखा.	
	(अ) डॉ. एल. एम. सिंघवी समितीने 1986 साली आपल्या अहवालात पंचायतराजला घटनात्मक दर्जा देण्याची शिफारस केली होती.	
	(ब) ग्रामसभा ही गावाच्या मतदार यादीत नोंद असलेल्या व्यक्तींचा मिळून बनलेला निकाय सभा होय.	
	पर्यायी उत्तरे :	
	1) फक्त विधान (अ) योग्य आहे.	2) फक्त विधान (ब) योग्य आहे.
	3) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही योग्य आहेत.	4) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही अयोग्य आहेत.
54	प्रत्येक 'गावाचा ग्राम पुरवाटा निधी' या नावाचा एक स्वातंत्र्य निधीची तरतुद कोणत्या वर्षा पासून करण्यात आली ?	
	1) 1996	2) 2000
	3) 2001	4) 1997
55	3 लाख ते 6 लाख लोकसंख्या असलेल्या भागात किमान सदस्य संख्या नगरसेवकाची किती असते.	
	1) 151	2) 65
	3) 85	4) 115
56	जिल्हा नियोजन समितीमध्ये खालीलपैकी कोणाचा समावेश नसतो ?	
	1) जिल्हाचा पालकमंत्री	2) जिल्हा परिषद अध्यक्ष
	3) जिल्हातील सर्व आमदार व खासदार	4) जिल्हाचा विभागीय अध्यक्ष
57	राज्यासाठी 'विकास आयुक्त' म्हणून कोणाला ओळखले जाते ?	
	1) गट विकास अधिकारी	2) मुख्य सचिव
	3) जिल्हाधिकारी	4) विभागीय आयुक्त
58	महानगरपालिका, नगरपालिका आणि नगरपंचायत क्षेत्र निर्मितीबाबतचा अधिकार खालीलपैकी कोणास आहे ?	
	1) केंद्र सरकार	2) राज्य सरकार
	3) विभागीय आयुक्त	4) जिल्हाधिकारी
59	जिल्हा परिषदेच्या सभेस एखाद्या ठरावावर समान मते पडल्यास निर्णायक मत देण्याचा अधिकार कोणाचा आहे ?	
	1) जिल्हा परिषद अध्यक्ष	2) जिल्हा परिषद उपाध्यक्ष
	3) विषय समिती सभापती	4) जिल्हाधिकारी
60	पंचायत समितीच्या अंदाज पत्रकाला अंतिम मंजूर देण्याचा अधिकार कोणाला आहे ?	
	1) पंचायत समिती	2) जिल्हाधिकारी
	3) जिल्हा परिषद	4) राज्यशासन
61	एखाद्या नगर परिषदेत तिच्या जागांच्या एकूण संख्येच्या _____ पेक्षा जास्त पदे रिक्त झाली असतील तर अशा वेळी राज्य शासन ती नगर परिषद विसर्जित करू शकते.	
	1) एक-तृतीयांश	2) दोन-तृतीयांश
	3) एक-द्वितीयांश	4) एक-पंचमांश
62	जिल्हा परिषद अध्यक्ष यांना आपल्या पदाचा राजीनामा कोणाकडे सादर करावा लागतो ?	
	1) विभागीय आयुक्त	2) राज्य निवडणुक आयोग
	3) राज्य सरकार	4) जिल्हाधिकारी
63	ग्रामसभेच्या बैठकीची गणपुर्ती होण्यासाठी गावातील मतदारांच्या यादीत समाविष्ट असलेल्या एकूण मतदारांच्या संख्येच्या _____ टक्के लोकांची संख्या उपस्थित पाहिजे.	
	1) 10 टक्के	2) 12 टक्के
	3) 15 टक्के	4) 20 टक्के
64	'नगरपंचायत' या नागरी स्थानिक संस्थांच्या नगराध्यक्ष आणि उपनगराध्यक्षांच्या निवडी वेळी अध्यक्ष कोण असतात ?	
	1) कार्यकारी अधिकारी	2) मावळत्या नगरपंचायतीचा नगराध्यक्ष
	3) उपजिल्हाधिकारी	4) जिल्हाधिकारी
65	सरपंच गावात 15 दिवसापेक्षा जास्त गैरहजर असेल किंवा काम करण्यास असमर्थ असेल तर उपसरपंच हा सरपंचाच्या अधिकाराचा वापर करू शकतात.	

	1) हे विधान अशतः बरोबर आहे	2) हे विधान पुर्णता बरोबर आहे		
	3) हे विधान अशतः चूक आहे	4) हे विधान पुर्णता चूक आहे		
66	जिल्हा परिषदेचे कामकाज सुरु होण्यासाठी किमान किती सदस्य उपस्थिती असणे आवश्यक आहे ?			
	1) 1/2	2) 2/3	3) 3/2	4) 1/3
67	'महानगर पालिका' बाबत योग्य विधान / ने ओळखा.			
	(अ) महानगरपालिकेत किमान 65 व कमाल 175 इतके निर्वाचित सदस्य असतात.			
	(ब) महानगर पालिकेत किमान 10 नामनिर्देशित सदस्य असतात.			
	पर्यायी उत्तरे :			
	1) फक्त विधान (ब) योग्य आहे	2) दोन्ही विधाने योग्य आहेत		
	3) फक्त विधान (अ) योग्य आहे	4) दोन्ही विधाने अयोग्य आहेत		
68	महाराष्ट्रातून जिल्हा नियोजन समिती मध्ये पुढील पैकी कोणत्या सदस्यांचा समावेश होतो.			
	(अ) निर्वाचित सदस्य	(ब) पदसिद्ध सदस्य	(क) नियुक्त सदस्य	(ड) विशेष आमंत्रित
	पर्यायी उत्तरे :			
	1) फक्त (अ) आणि (ब) सदस्यांचा समावेश होतो.	2) फक्त (क) आणि (ड) सदस्यांचा समावेश होतो.		
	3) फक्त (अ) आणि (ड) सदस्यांचा समावेश होतो.	4) वरील सर्व सदस्यांचा समावेश		
69	नगरपरिषदेची विशेष सभा किती सदस्यांनी मागणी केल्यास नगराध्याक्ष बोलावितात ?			
	1) तीन - चतुर्थांश	2) एक - द्वितीयांश	3) एक - चतुर्थांश	4) दोन - चतुर्थांश
70	खालील विधानांचा विचार करुन योग्य पर्याय निवडा.			
	(अ) सरपंच किंवा उपसरपंच असणाऱ्या व्यक्तीची पंचायत समिती व जिल्हा परिषद वा तिच्या उपसमित्या यापैकी कोणत्याही संस्थेच्या प्रमुखपदी निवड झाल्यास त्यांचे सरपंच वा उपसरपंच हे पद आपोआप रिक्त होते.			
	(ब) 25 फेब्रुवारी 2020 रोजी महाराष्ट्र सरकारने विधानसभा व विधानपरिषद या दोन्ही सभागृहांत थेट सरपंच निवड रद्द करण्याविषयीचे विधेयक आवाजी मतदानाने मंजूर केले.			
	पर्यायी उत्तरे :			
	1) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही योग्य आहेत.	2) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही अयोग्य आहेत.		
	3) केवळ विधान (अ) योग्य आहे.	4) केवळ विधान (ब) योग्य आहे.		
71	जिल्हा परिषदेच्या फंडातून रकमा काढणे व त्यांचे वाटप करणे हे कार्य कोणाचे आहे ?			
	1) जिल्हाधिकारी	2) उपमुख्यकार्यकारी अधिकारी	3) जिल्हा परिषदेचा अध्यक्ष	4) मुख्य कार्यकारी अधिकारी
72	महानगरपालिकेचे नगरसेवक आपल्या पदाचा लेखी राजीनामा कोणाकडे संपूर्ण करतात ?			
	1) महापौर	2) उपमहापौर	3) महापालिकेचे आयुक्त	4) विभागीय आयुक्त
73	खालील विधानांचा विचार करून योग्य विधान / ने ओळखा.			
	(अ) केंद्रसरकारने बलवंतराय गोपाळजी मेहता यांच्या अध्यक्षतेखाली पंचायत राज संदर्भात 16 जानेवारी 1957 रोजी समिती स्थापन केली होती.			
	(ब) बलवंतराय मेहता समिती डी. पी. सिंग, वंसतराव नाईक, बी.जी. राव, फुलसिंग ठाकूर व यशवंतराव चव्हाण हे सदस्य कार्यरत होते.			
	पर्यायी उत्तरे :			
	1) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही योग्य आहेत.	2) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही अयोग्य आहेत.		
	3) फक्त विधान (अ) योग्य आहे.	4) फक्त विधान (ब) योग्य आहे.		
74	जिल्हा परिषदेची सचिव कोण असतात ?			
	1) मुख्यकार्यकारी अधिकारी	2) जिल्हाधिकारी	3) उपजिल्हाधिकारी	4) उपमुख्यकार्यकारी अधिकारी
75	चौऱ्याहत्ताराव्या घटनादुरुस्ती अन्वये कोणत्या शिर्षकाखाली 'भाग 9 - ए' राज्यघटनेत समाविष्ट करण्यात आला आहे ?			
	1) नगरपालिका	2) महानगरपालिका	3) पंचायती	4) नगरपंचायती
76	महाराष्ट्र राज्य निवडणुक आयोग हा कोणत्या तारखेला स्थापन झाला ?			
	1) 1 जानेवारी 1950	2) 1 मे 1962	3) 26 एप्रिल 1994	4) 26 एप्रिल 1950
77	राज्य आणि केंद्र या दोघांनी एकत्र काही विषयावर कायदे बनविण्यासाठी खालीलपैकी कोणती सुची कलम 246 मध्ये नमुद केली आहे ?			
	1) शेषाधिकार	2) समवर्ती सुची	3) केंद्र सुची	4) राज्य सुची
78	खालील विधानांचा विचार करुन योग्य विधान / ने ओळखा.			
	(अ) ग्रामपंचायत सभेचे कामकाज चालविण्यासाठी सरपंच व उपसरपंच सहित ग्रामपंचायतीच्या एकूण संख्येच्या किमान 1 / 2 सदस्य उपस्थित असणे आवश्यक आहे.			
	(ब) तहकूब सभा पुन्हा भरल्यानंतर सभेच्या नोटीसप्रमाणे कामकाज केले जाईल. त्यावेळी गणपूर्तीची आवश्यकता असणार नाही.			

	पर्यायी उत्तरे :			
	1) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही योग्य आहेत.	2) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही अयोग्य आहेत.		
	3) फक्त विधान (अ) योग्य आहे.	4) फक्त विधान (ब) योग्य आहे.		
79	सरपंचाची निवड थेट जनतेकडून करावी अशी शिफारस कोणत्या समितीने केलेली आहे ?			
	1) पी. बी. पाटील समिती	2) वसंतराव नाईक समिती	3) बाबुराव काळे समिती	4) ल. ना. बोंगिरवार समिती
80	पंचायत समिती मुदत पुर्वक काळाच्या आत विर्सजित झाल्यास विर्सजनाच्या तारखेपासुन किती महिन्याच्या आत नव्याने निवडणुका घेतल्या जातात ?			
	1) 8 महिन्याच्या आत	2) दीड वर्षांच्या आत	3) 1 वर्षांच्या आत	4) 6 महिन्याच्या आत
81	खालील विधानांचा विचार करुन योग्य विधान / ने ओळखा.			
	(अ) जिल्हा परिषदेच्या स्थायी समितीत एकूण 14 सदस्य असतात.			
	(ब) जिल्हा परिषदेच्या स्थायी समितीचे अध्यक्ष हे जिल्हा परिषदेचे उपाध्यक्ष असतात.			
	पर्यायी उत्तरे :			
	1) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही योग्य आहेत.	2) केवळ विधान (ब) योग्य आहे.		
	3) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही अयोग्य आहेत.	4) केवळ विधान (अ) योग्य आहे.		
82	ग्रामसभेची बैठक बोलाविणे कायदेशीरदृष्ट्या कोणावर बंधनकारक आहे ?			
	1) ग्रामसेवक	2) पंचायत समिती सभापती	3) सरपंच	4) गटविकास अधिकारी
83	नगराध्यक्ष पदाच्या निवडणुकीसाठी किती वय पुर्ण असणे आवश्यक आहे ?			
	1) 21 वर्षे	2) 18 वर्षे	3) 25 वर्षे	4) 30 वर्षे
84	राज्य अंतर्गत कायदा आणि सुव्यवस्था यासाठी पोलीस प्रशासन उभे करू शकेल अशा प्रकारची तरतुद घटनेत कोणत्या परिशिष्टात करण्यात आली आहे ?			
	1) परिशिष्ट क्रमांक चार	2) परिशिष्ट क्रमांक पाच	3) परिशिष्ट क्रमांक सहा	4) परिशिष्ट क्रमांक सात
85	खालीलपैकी कोणत्या समितीला जिल्हापरिषदेची सर्वात महत्वाची समिती म्हणता येईल ?			
	1) वित्तसमिती	2) बांधकाम समिती	3) स्थायीसमिती	4) महिला व बाल विकास समिती
86	जर एखाद्या गावाची लोकसंख्या ही साडेसात हजारा पेक्षा जास्त असेल तर ग्रामपंचायत सदस्य संख्या किती असेल ?			
	1) 7	2) 13	3) 9	4) 17
87	ग्रामसभेच्या तरतुदी संदर्भात खालीलपैकी चुकीचे विधान कोणते?			
	1) भारतीय राज्यघटनेत 243 A मध्ये तरतुद			
	2) निश्चित ठरवलेल्या तारखानांच होतात. ज्यास्तीच्या ग्रामसभा घेण्याबाबत अधिनियमात तरतुद आहे.			
	3) केवळ मतदार असलेले गावातील रहीवासी सदस्य होऊ शकतात.			
	4) ग्रामसभेला लोकशाहीतील सर्वात कनिष्ठ सभागृह म्हणतात.			
88	खालीलपैकी कोणती समिती महाराष्ट्र शासनाची पंचायत राज विषयक नाही ?			
	1) बाबुराव काळे समिती	2) प्रा. पी. बी. पाटील	3) थंगन समिती	4) ल. ना. बोंगिरवार समिती
89	ग्रामपंचायत व जिल्हा परिषद या मध्ये समन्वय साधणारा दुवा कोण असतो ?			
	1) पंचायत समिती	2) ग्रामसभा	3) स्थायी समिती जिल्हा परिषद	4) निवासी उपजिल्हाधिकारी
90	खालील विधानांचा विचार करुन योग्य विधान / ने ओळखा.			
	(अ) जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी हे जिल्हा आमसभा बोलवितात.			
	(ब) जिल्हा आम सभेचे अध्यक्ष संबंधित जिल्ह्याचे पालकमंत्री असुन सचिव उपजिल्हाधिकारी असतात.			
	पर्यायी उत्तरे :			
	1) फक्त (ब) विधान योग्य आहे.	2) फक्त (अ) विधान योग्य आहे.		
	3) विधान (अ) आणि (ब) दोन्ही योग्य आहेत.	4) विधान (अ) आणि (ब) दोन्ही अयोग्य आहेत.		
91	मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम महाराष्ट्र राज्यात कोणत्या दिवशी लागू करण्यात आला आहे ?			
	1) सप्टेंबर 1958	2) 1 एप्रिल 1957	3) 1 जून 1959	4) 31 मार्च 1956
92	खालील विधानांचा विचार करुन योग्य विधान / ने ओळखा.			
	(अ) पंचायत समितीच्या उपसभापतीस दरमहा रु. 8,000 इतके वेतन व भत्ते दिले जातात.			
	(ब) पंचायत समितीचे सदस्य आणि उपसभापती आपल्या पदाचा राजीनामा गटविकास अधिकाऱ्याकडे देतात.			
	पर्यायी उत्तरे :			
	1) फक्त विधान (अ) योग्य आहे.	2) फक्त विधान (ब) योग्य आहे.		

	3) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही अयोग्य आहेत.	4) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही योग्य आहेत.
93	जिल्हापरिषदेच्या सदस्य संख्येत महिलासाठी किती टक्के आरक्षण राखीव असते ?	
	1) 33 %	2) 27 %
	3) 17 %	4) 50 %
94	खालील विधानांचा विचार करून योग्य विधान / ने ओळखा.	
	(अ) जिल्हापरिषदे मध्ये प्रत्यक्ष निवडणुकीद्वारे निवडलेले सदस्य हे कमीत कमी 45 आणि जास्तीत जास्त 65 असतात.	
	(ब) जिल्ह्यातील सर्व पंचायत समितीचे सभापती हे जिल्हापरिषदेचे पदसिद्ध सदस्य असतात.	
	पर्यायी उत्तरे :	
	1) फक्त विधान (ब) बरोबर आहे.	2) फक्त विधान (अ) बरोबर आहे.
	3) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही योग्य आहेत.	4) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही अयोग्य आहेत.
95	सरपंच समितीचा कार्यकाल किती वर्षांचा असतो ?	
	1) 3 वर्ष	2) 5 वर्ष
	3) 2 वर्ष	4) 1 वर्ष
96	अयोग्य जोडी ओळखा.	
	मधल्या स्तरावरील नाव	राज्य
	1) पंचायत समिती	महाराष्ट्र
	2) जनपद	उत्तर प्रदेश
	3) आंचलिक पंचायत	आसाम
	4) पंचायत युनियन कौन्सिल	तामिळनाडू
97	जिल्हा नियोजन व विकास मंडळ याचे नाव बदलून ते 'जिल्हा विकास नियोजन व मूल्यमापन मंडळ' असे करावे अशी शिफारस कोणत्या समितीने केली आहे ?	
	1) बाबुराव काळे समिती	2) वसंतराव नाईक समिती
	3) पी. बी. पाटील समिती	4) ल. ना. बोंगिरवार समिती
98	खालील विधानांचा विचार करून योग्य विधान / ने ओळखा.	
	(अ) भारतीय राज्यघटनेच्या कलम - 243 - C मध्ये पंचायत समितीची रचना दिलेली आहे.	
	(ब) पंचायत समितीचे गटविकास अधिकारी हे पद काहीवेळा पदोन्तीने भरले जाते.	
	पर्यायी उत्तरे :	
	1) फक्त विधान (ब) योग्य आहे.	2) फक्त विधान (अ) योग्य आहे.
	3) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही अयोग्य आहेत.	4) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही योग्य आहेत.
99	जिल्हा विकास परिषद असे जिल्हापरिषदेस खालीलपैकी कोणत्या दोन राज्यात संबोधले जाते ?	
	1) पंजाब आणि पश्चिम बंगाल	2) तामिळनाडू आणि कर्नाटक
	3) उत्तर प्रदेश आणि गुजरात	4) मध्य प्रदेश आणि हरियाणा
100	पंचायत समितीची हिशोब तपासणी खालीलपैकी कोण करतात ?	
	1) गट विकास अधिकारी	2) स्थायी समिती जिल्हा परिषद
	3) मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद	4) महालेखापाल

ALL THE BEST

GUIDANCE

G R O U P

सूचना माहितीस्तव - (पृष्ठ 1 वरून पुढे .....)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यक्तिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदारवर कच्चे काम केल्यास ते काँपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे. असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम - 82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/ किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ सपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग - 1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न (माहितीस्तव)

प्र. क्र. 101. 'गुलामगिरी' हे पुस्तक कोणी लिहले आहे ?

- 1) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर   2) गो.ग. आगरकर
3) महात्मा फुले   4) राजा राममोहन रॉय

ह्या प्रश्नाचे उत्तर "(3) महात्मा फुले " असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायंकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 101. ① ② ● ④

अशा पध्दतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर - क्रमांक तुम्हाला स्वतंत्र्यरीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्यात त्या प्रश्नपत्रिकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायंकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK.

GUIDANCE
G R O U P

GUIDANCE GROUP

Mob. No. **9029060366**

2023

Code : Y01

वेळ : 1 (एक) तास

पंचायत राज सराव परीक्षा

एकूण प्रश्न : 100

Paper No. 01

एकूण गुण : 100

Paper No – 01 (Ans Key)

Question No	Answer	Question No	Answer	Question No	Answer	Question No	Answer
1	2	26	3	51	4	76	3
2	4	27	4	52	3	77	2
3	2	28	4	53	3	78	3
4	3	29	4	54	4	79	1
5	2	30	3	55	2	80	4
6	1	31	1	56	3	81	4
7	4	32	4	57	2	82	3
8	2	33	4	58	2	83	1
9	1	34	2	59	1	84	4
10	3	35	4	60	3	85	3
11	3	36	3	61	3	86	4
12	2	37	2	62	1	87	3
13	4	38	3	63	3	88	3
14	2	39	4	64	4	89	1
15	1	40	3	65	2	90	2
16	3	41	1	66	4	91	3
17	3	42	2	67	3	92	1
18	1	43	3	68	4	93	4
19	3	44	4	69	3	94	1
20	3	45	2	70	1	95	4
21	1	46	3	71	4	96	2
22	4	47	4	72	3	97	3
23	2	48	4	73	3	98	4
24	4	49	3	74	4	99	2
25	1	50	2	75	1	100	4